

Sygn. akt II C 1898/20

WYROK ZAOCZNY W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 lutego 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi, II Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR A. Z.

Protokolant: sekr. sąd. M. M.

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2022 roku, w Ł.

na rozprawie

sprawy z powództwa M. W.

przeciwko A. K., M. J., A. J. (1)

o zapłatę

1. zasądza od A. K., M. J., A. J. (1) solidarnie na rzecz M. W. kwotę 478,60 zł (czterysta siedemdziesiąt osiem złotych sześćdziesiąt groszy) z:

a) odsetkami umownymi za opóźnienie wysokości 10% (dziesięć procent) w skali roku, ale nie wyższymi niż odsetki maksymalne za opóźnienie od kwoty 368 zł (trzysta sześćdziesiąt osiem złotych) od dnia 14 maja 2020 roku do dnia zapłaty;

b) odsetkami ustawowymi za opóźnienie od kwoty 110,60 zł (sto dziesięć złotych sześćdziesiąt groszy) od dnia 25 września 2020 roku do dnia zapłaty;

2. oddała powództwo w pozostałym zakresie;

3. zasądza od A. K., M. J., A. J. (1) solidarnie na rzecz M. W. kwotę 207,66 zł (dwieście siedem złotych sześćdziesiąt sześć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

4. nadaje wyrokowi w punkcie 1. (pierwszym) rygor natychmiastowej wykonalności.

Sygn. akt II C 1898/20

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 25 września 2020 roku M. W., reprezentowany przez pełnomocnika w osobie adwokata, wniósł o zasądzenie od pozwanych A. K., M. J., A. J. (1) solidarnie na swoją rzecz kwoty 5.530,61 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w wysokości 10% w skali roku liczonymi od kwoty 3.864 zł od dnia 14 maja 2020 roku do dnia zapłaty oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 1.486,61 zł od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty oraz kosztów procesu. W uzasadnieniu pozwu wskazano, że powód w dniu 11 grudnia 2015 roku zawarł z K. J. (1) umowę pożyczki w kwocie 2.000 zł do dnia 10 grudnia 2020 roku. Pożyczka miała być spłacana w ratach wraz z prowizją i odsetkami. P. do swojej śmierci spłaciła jedynie kwotę 136 zł. Powód pismem z dnia 13 maja 2020 roku wypowiedział umowę pożyczki i wezwał pozwanych jako spadkobierców pożyczkobiorczyni do zapłaty zadłużenia.

Powód ograniczył żądanie w zakresie należnej prowizji do kwoty 2.000 zł. Na kwotę dochodzoną pozwem składają się: kwota 1.864 zł tytułem nieuregulowanego kapitału pożyczki, kwota 2.000 zł tytułem prowizji, kwota 1.486,61 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie w płatności każdej z wymagalnych rat pożyczki w wysokości 10% w skali roku za okres od dnia 13 maja 2017 roku do 13 maja 2020 roku.

(pozew k. 2-3v, pełnomocnictwo k.4)

Pozwani nie złożyli odpowiedzi na pozew ani wyjaśnień, nie stawili się na rozprawie w dniu 28 stycznia 2022 roku, pomimo prawidłowego zawiadomienia, ani nie wnosili o rozpoznanie sprawy pod ich nieobecność.

(zarządzenie k.31, protokół czynności komornika k.53, zarządzenie k.57, dowody doręczenia k.58-60, protokół rozprawy k.62)

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 11 grudnia 2015 roku M. W., prowadzący działalność gospodarczą pod firmą (...) w L., jako pożyczkodawca zawarł z K. J. (1), jako pożyczkobiorczynią umowę pożyczki w kwocie 2.000 zł. Umowa została zawarta na czas określony do dnia 10 grudnia 2020 roku (§ 2.1 umowy). Pożyczka miała być spłacona w 60 ratach miesięcznych po 136 zł każda, płatnych 10-ego dnia miesiąca, zgodnie z harmonogramem. Stosownie do § 2.5 umowy, na całkowity koszt pożyczki składała się prowizja w kwocie 6.160 zł płatna w ratach. Oprocentowanie pożyczki wynosiło 0%. Kwota do zapłaty z tytułu udzielonej pożyczki wynosiła 8.160 zł, przy (...) wynoszącej 116,73%.

Zgodnie z § 2.11 umowy, pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30- dniowego okresu wypowiedzenia w przypadku ujawnienia, że informacje podane we wniosku o pożyczkę lub dokumenty, na podstawie których podjęto decyzję o przyznaniu pożyczki są nieprawdziwe. Zgodnie z § 2.13 umowy, za opóźnienie w spłacie jakiegokolwiek części raty określonej w § 2.2 umowy pożyczki pożyczkodawcy przysługują odsetki umowne w wysokości czterokrotności stopy lombardowej NBP, nie mniej niż 10% rocznie, liczone od niezapłaconej kwoty pożyczki oraz prowizji za każdy dzień zwłoki do dnia zapłaty, a za opóźnienie przekraczające 14 dni także prawo wypowiedzenia umowy w trybie i ze skutkiem natychmiastowym w części jak i w całości oraz dochodzenia roszczeń z posiadanych zabezpieczeń.

Zgodnie z harmonogramem spłat z rat od 1 do 14 w kwotach po 136 zł każda oraz rata 15 co do kwoty 96 zł miały być przeznaczone na spłatę kapitału. Rata 15 co do kwoty 40 zł oraz raty od 16 do 60 miały stanowić spłatę prowizji.

(dowód: umowa pożyczki k.6-7, harmonogram spłat k.8, formularz informacyjny k.9-11)

K. J. (1) uiściła jedną ratę w kwocie 136 zł tytułem spłaty pożyczki

(okoliczność bezsporna)

K. J. (1) zmarła w dniu 3 lutego 2016 roku. Zgodnie z aktem poświadczenia dziedziczenia sporządzonym w dniu 2 czerwca 2016 roku, w Kancelarii Notarialnej w L., przez notariusza J. S., spadek po K. J. (1) na podstawie ustawy nabyli: mąż M. J., syn A. J. (1) i córka A. J. (2) po 1/3 części każde z nich.

(dowód: akt poświadczenia dziedziczenia k.13-13v.)

Pismem z dnia 13 maja 2020 roku powód wypowiedział pozwanym umowę pożyczki w całości w trybie natychmiastowym wzywając do zapłaty kwoty 5.350,61 zł wraz z maksymalnymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 3.864 zł od dnia 14 maja 2020 roku do dnia zapłaty na wskazany rachunek bankowy w terminie 14 dni, pod rygorem dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.

(dowód: wypowiedzenie umowy pożyczki k.14, dowody doręczenia k.15-16)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo podlegało uwzględnieniu w części.

W przedmiotowej sprawie Sąd wydał wyrok zaoczny, z uwagi na spełnienie przesłanek z art.339 § 1 k.p.c. i art. 340 k.p.c. Oczywiście, wydanie wyroku zaocznego nie przesądzało o uwzględnieniu powództwa w całości. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, przewidziane w art.339 § 2 k.p.c. domniemanie prawdziwości twierdzeń powoda dotyczy wyłącznie strony faktycznej wyroku i nie obowiązuje w zakresie prawa materialnego. Domniemanie to zastępuje jedynie postępowanie dowodowe i to tylko wówczas, gdy twierdzenia powoda nie budzą uzasadnionych wątpliwości (por. uzasadnienie orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 18 lutego 1972 roku, III CRN 539/71, OSNCP 1972/7-8/150). W przedmiotowej sprawie, twierdzenia faktyczne powoda budziły jednak uzasadnione wątpliwości Sądu w świetle dokumentów załączonych do pozwu.

Powód w pozwie domagał się zasądzenia od A. K., M. J., A. J. (1) solidarnie na swoją rzecz kwoty 5.530,61 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości 10% w skali roku liczonymi od kwoty 3.864 zł od dnia 14 maja 2020 roku do dnia zapłaty oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od kwoty 1.486,61 zł od dnia wniesienia powództwa do dnia zapłaty. Swoje roszczenie wywodził z umowy pożyczki z dnia 11 grudnia 2015 roku, którą zawarł z K. J. (1), która zmarła 3 lutego 2016 roku.

Zgodnie z treścią art. 922 § 1 k.c. prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób, stosownie do przepisów prawa spadkowego. W przypadku śmierci osoby fizycznej, z momentem jej śmierci, dochodzi do sukcesji uniwersalnej, czyli przejścia w wyniku tego jednego zdarzenia ogółu jej praw i obowiązków majątkowych na inny podmiot lub podmioty. Co do zasady, na spadkobierców przechodzą prawa i obowiązki wynikające ze stosunków zobowiązaniowych regulowanych kodeksem cywilnym, za wyjątkiem tych, które są ściśle związane z osobą zmarłego albo przechodzą na określone osoby niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami. Również prawa i obowiązki wynikające z umowy pożyczki przechodzą na spadkobierców z chwilą otwarcia spadku.

Pozwani jako spadkobiercy K. J. (1) wstąpili zatem w sytuację prawną pożyczkobiorczyni. Byli zatem legitymowani biernie w niniejszym procesie.

Ogólne uregulowanie umowy pożyczki zawiera art. 720 § 1 kodeksu cywilnego, zgodnie z którym, przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości. Natomiast, za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, którą kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi (art. 3 ust. 2 pkt 1 w związku z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim – tj. Dz.U. z 2018r poz. 993).

Na kwotę dochodzoną pozwem składają się: kwota 1.864 zł tytułem nieuregulowanego kapitału pożyczki z uwagi na spłatę przez K. J. (1) jedynie kwoty 136 zł, kwota 2.000 zł tytułem prowizji, kwota 1.486,61 zł tytułem skapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie w płatności każdej z wymagalnych rat pożyczki w wysokości 10% w skali roku za okres od dnia 13 maja 2017 roku do 13 maja 2020 roku.

Powód wskazał, iż z uwagi na nowelizację przepisów o pozaodsetkowych kosztach kredytu konsumenckiego ograniczył żądanie w zakresie należnej prowizji do kwoty 2.000 zł. Powód nie zrzekł się jednak pozostałej części prowizji wynikającej z umowy pożyczki.

W konsekwencji, ocenie Sądu pod kątem występowania niedozwolonych klauzul umownych podlegała cała umowa pożyczki.

Z zapisów przedmiotowej umowy wynika, iż kwota udzielonej pożyczki wynosiła 2.000 zł, zaś prowizja 6.160 zł i była płatna w ratach. W dacie zawarcia umowy nie obowiązywał jeszcze przepis art.36a ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz.U. Nr 126, poz. 715), wskazujący na maksymalną wysokość pozaodsetkowych kosztów kredytu, dodany ustawą z dnia 5 sierpnia 2015 roku (Dz.U. z 2015 r. poz. 1357), która weszła w życie z dniem 11 marca 2016 roku.

Wątpliwości nie budziło, że powód jest przedsiębiorcą zajmującym się prowadzeniem działalności gospodarczej m.in. w zakresie udzielania pożyczek gotówkowych, a K. J. (1), jako osoba fizyczna była konsumentem. Dlatego też należało ustalić, czy postanowienia umowy z dnia 11 grudnia 2015 roku były dla konsumenta wiążące. Albowiem, Sąd może, a nawet powinien dokonywać oceny postanowień zawartych umów, a także postanowień samych wzorców umów, co do ich zgodności z prawem. Ocena ta może zostać dokonana również in concreto w toczącym się między przedsiębiorcą, a konsumentem sporze, którego przedmiotem są skutki prawne określone postanowieniami umowy. Umowy konsumenckie podlegają ocenie w świetle klauzuli generalnej z art.385¹ §1 k.c. z wyłączeniem jedynie jednoznacznie sformułowanych postanowień określających główne świadczenia stron oraz tych postanowień, na których treść konsument miał rzeczywisty wpływ, co musi zostać wykazane przez proferenta (por. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 czerwca 2007 roku, VI Ca 228/07, opubl. LEX).

Zgodnie z treścią art.385¹ § 1 k.c., postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. Jak stanowi art. 385¹ § 2-4 k.c., jeżeli postanowienie umowy nie wiąże konsumenta, strony są związane umową w pozostałym zakresie. Postanowienia umowy nie są uzgodnione indywidualnie, jeżeli na ich treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta. Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje.

W świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, „rażące naruszenie interesów konsumenta” w rozumieniu art.385¹ § 1 k.c. oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast „działanie wbrew dobrym obyczajom” w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Obie wskazane w tym przepisie formuły prawne służą do oceny tego, czy standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają określone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 roku, I CK 832/04).

Stosownie do art. 385² k.c., oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy, biorąc pod uwagę jej treść, okoliczności zawarcia oraz uwzględniając umowy pozostające w związku z umową obejmującą postanowienie będące przedmiotem oceny.

Co do zasady zastrzeżenie w umowie zawartej z konsumentem rażąco wygórowanej prowizji za dokonanie określonej czynności, przekraczającej rzeczywiście poniesione koszty, stanowi niedozwoloną klauzulę umowną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. i nie wiąże konsumenta. Sprzeczne z dobrym obyczajem jest naruszenie ekwiwalentności świadczeń przy stosowaniu wobec konsumentów opłaty, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, co godzi w ich słuszny interes (por. między innymi uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2021 roku, III CZP 43/20, opubl. L., uchwała Sądu Najwyższego z dnia 26 października 2021 roku, III CZP 42/20, opubl. L.).

W przedmiotowej sprawie, postanowienia umowy pożyczki zostały wprowadzone wzorcem stosowanym przez pożyczkodawcę. Powód reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika nie wykazał, aby zostały one uzgodnione indywidualnie z pożyczkobiorcą, a to na nim w tym zakresie spoczywał ciężar dowodu. Jednocześnie, postanowienia

umowy pożyczki dotyczące należnej pożyczkodawcy prowizji w kwocie 6.160 zł kształtowały obowiązki pożyczkobiorcy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszały interesy K. J. (1), nie zapewniając ekwiwalentności świadczeń. Należy przy tym wskazać, że w przypadku umowy pożyczki prowizja nie stanowi świadczenia głównego. Albowiem, jak przyjmuje się w doktrynie i orzecznictwie, główne świadczenia stron w rozumieniu art.385¹ § 1 k.c., to co do zasady postanowienia obejmujące essentialia negotii (składniki przedmiotowo istotne) danego typu umowy (tak między innymi „Kodeks cywilny. Komentarz.” pod red. Edwarda Gniewka, Sąd Najwyższy w wyrokach z dnia 8 czerwca 2004 roku, I CK 635/03, nie publ., z dnia 8 listopada 2012 roku, I CSK 49/12, OSNC 2013 rok, nr 6, poz. 76 i z dnia 30 września 2015 roku, I CSK 800/14, OSNC 2016 rok, nr 9, poz. 105 oraz w uchwale z dnia 27 października 2021 roku, III CZP 43/20, opubl. Legalis). W związku z tym, w przypadku umowy pożyczki świadczeniem głównym jest w kwota pożyczki, którą pożyczkodawca zobowiązuje się przenieść na rzecz pożyczkobiorcy, a pożyczkobiorca zwrócić na rzecz pożyczkodawcy, zaś w wynagrodzenie pożyczkodawcy, o którym mowa w omawianym przepisie art.385¹ § 1 k.c. stanowią odsetki za korzystanie z kapitału.

W niniejszej sprawie, w świetle umowy z dnia 11 grudnia 2015 roku, prowizja wynosiła 6.160 zł i stanowiła 308 % należności głównej. Wprawdzie, powód w pozwie ograniczył żądanie w zakresie należnej prowizji do kwoty 2.000 zł, jednakże nie zrzekł się pozostałej części prowizji wynikającej z umowy pożyczki. Ponadto, jak wynika wprost z brzmienia przepisu art. 385² k.c., oceny zgodności postanowienia umowy z dobrymi obyczajami dokonuje się według stanu z chwili zawarcia umowy.

W przypadku umów kredytu konsumenckiego, prowizja oznacza kwotę pieniężną za udzielenie kredytu, stanowiącą koszt udzielenia kredytu, który kredytobiorca jest zobowiązany ponieść w wysokości podanej w umowie. Prowizja pełnić ma przede wszystkim funkcję kompensacyjną celem wyrównania poniesionych przez kredytodawcę kosztów udzielenia tego kredytu. Powód nie wykazał, ani nawet nie usiłował tego uczynić, jakie względy ekonomiczne przemawiały za obciążaniem pożyczkobiorcy kwotą prowizji w wysokości aż 6.160 zł. W odniesieniu do prowizji i jej wysokości, powód nie przedstawił nawet jakichkolwiek twierdzeń, nie mówiąc o dowodach, co do przyczyn i sposobu jej ustalenia. Ustalona w umowie wysokość kwoty nazywanej „prowizją” ma się więc nijak do kosztów poniesionych pożyczkodawcą w związku z zawarciem przedmiotowej umowy pożyczki.

Powód, stosownie do art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c., winien udowodnić, że kwota prowizji wskazana w umowie pożyczki ma swoje uzasadnienie, a w niniejszej sprawie ciężarowi temu nie podołał.

W rezultacie, Sąd uznał, że postanowienia umowy nakładające na pożyczkobiorcę obowiązek poniesienia wskazanych powyżej kosztów prowizji stanowiły klauzule abuzywne, a więc nie wiązały one pożyczkobiorcy i nie rozdziły wobec tego po jego stronie obowiązku spełnienia świadczenia w zakresie prowizji w kwocie 6.160 zł (art. 385¹ § 1 k.c.).

Jednocześnie, umowa pożyczki jest w zakresie prowizji w kwocie 6.160 zł, płatnej w ratach, nieważna z mocy art. 58 § 1 k.c., gdyż w ocenie Sądu postanowienia te zmierzały do obejścia prawa, tj. przepisów regulujących wysokość odsetek maksymalnych za korzystanie z kapitału (art. 359 § 2¹ k.c.), a nadto z uwagi na sprzeczność wskazanego postanowienia z zasadami współzycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). Z jednej strony pożyczkodawca nie przewidział w umowie odsetek za korzystanie z kapitału, gdyż w umowie oznaczono je na 0%, co miało sprawiać wrażenie bardzo korzystnych warunków udzielenia pożyczki. Natomiast, w umowie zastrzeżono prowizję w kwocie 6.160 zł, a zatem stanowiącą ponad trzykrotność należności głównej. W ocenie Sądu, udzielający pożyczki chciał w ten sposób ukryć wyższe niż maksymalne odsetki kapitałowe w celu obejścia zakazu umawiania się o takie odsetki (art. 359 § 2³ k.c.). Zgodnie z art.58 § 3 k.c., jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana. W przedmiotowej sprawie, ze zgromadzonego materiału dowodowego, ani twierdzeń pozwu nie wynika, aby bez kwestionowanej prowizji w kwocie 6.160 zł nie doszło w ogóle do zawarcia umowy pożyczki. W związku z tym, zdaniem Sądu brak było podstaw do stwierdzenia nieważności całej umowy pożyczki.

Z powyższych względów, powództwo podlegało oddaleniu w zakresie żądanej prowizji w kwocie 2.000 zł. Albowiem, w ocenie Sądu, K. J. (2) nie była związana postanowieniami umownymi dotyczącymi zapłaty prowizji w kwocie 6.160 zł, która miała być płatna w ratach (rat 15 –ta w zakresie kwoty 40 zł oraz raty 16-60 w całości).

Stosownie do art.117 § 1 k.c., z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne (art.117 § 2 k.c.).

Z kolei, zgodnie z art.117 § 2¹ k.c., dodanym na skutek nowelizacji kodeksu cywilnego z dniem 9 lipca 2018 roku, po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi.

Zgodnie z art. 120 § 1 k.c., bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne. Jeżeli wymagalność roszczenia zależy od podjęcia określonej czynności przez uprawnionego, bieg terminu rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stałoby się wymagalne, gdyby uprawniony podjął czynność w najwcześniejszym możliwym terminie.

W orzecznictwie zauważalne były dwa odmienne stanowiska co do początku biegu terminu przedawnienia roszczenia o zwrot kwoty pożyczki/kredytu w przypadku ustalenia, że płatność takiej pożyczki/kredytu będzie następować w ratach. Z jednej strony wskazywano, że w przypadku zwrotu przedmiotu pożyczki/kredytu w częściach (w ratach) roszczenia o zapłatę poszczególnych rat przedawniają się oddzielnie, tj. stosownie do wymagalności poszczególnych rat (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2016 roku, I PK 297/15, opubl. L., czy z dnia 7 marca 2017 roku, II CSK 281/16, opubl. L., wyroki: Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 11 lipca 2012 roku, I ACa 671/12; Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 23 kwietnia 2014 roku, I ACa 1361/13; Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 15 marca 2017 roku, I ACa 1441/16; Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 lipca 2017 roku, I ACa 738/16; Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 17 stycznia 2018 roku, I ACa 705/17; Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 8 marca 2018 roku, V AGa 43/18; Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 29 stycznia 2020 roku, I ACa 648/19; Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 28 kwietnia 2020 roku, V ACa 707/19). Z drugiej zaś, w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażano również pogląd, że w przypadku, gdy umowa pożyczki/kredytu przewiduje końcową datę zwrotu, to ten termin wyznacza termin wymagalności roszczeń o jej zwrot, który to termin stanowi początek biegu terminu przedawnienia. W drugim z omawianych stanowisk wskazuje się również, że uzgodnienia dotyczące płatności w ratach związane są wyłącznie z terminem zapłaty, uchybienie któremu może skutkować pobraniem odsetek lub inną przewidzianą sankcją (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2019 roku, V CSK 232/18, opubl. L.).

Natomiast, zgodnie z aktualnym stanowiskiem prezentowym w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyrażonym w uchwale z dnia 27 lipca 2021 roku (III CZP 17/21, Biuletyn Sądu Najwyższego 2021 rok, nr 7-8), które Sąd Rejonowy w niniejszym składzie w pełni podziela, rozłożenie świadczenia jednorazowego na raty skutkuje różnymi terminami rozpoczęcia biegu terminu przedawnienia roszczeń o zapłatę poszczególnych wymagalnych rat (art. 120 § 1 zdanie 1 k.c.). W uzasadnieniu powołanej uchwały wskazano, że dopuszczalne jest ustalenie zwrotu pożyczki częściami, a w przypadku, gdy dotyczy to sumy pieniężnej mówi się o zwrocie w ratach, zaś płatność każdej raty następuje w terminach określonych w umowie. Niemniej, rozłożenie świadczenia w postaci zwrotu kwoty pożyczki na raty nie kreuje obowiązku świadczeń okresowych w rozumieniu art.118 k.c. Takie świadczenie nadal pozostaje świadczeniem jednorazowym, tyle że spełnianym częściowo w ustalonych terminach, a całość świadczenia spełniona zostaje z chwilą zapłaty ostatniej raty. Każdorazowe zaspokojenie kolejnej raty prowadzi do częściowego zaspokojenia długu, który ulega stopniowemu umorzeniu. Jak wskazał Sąd Najwyższy, rozpoczęcie biegu przedawnienia uregulowane w art. 120 § 1 k.c. ma zastosowanie także do rat stanowiących częściowe spełnienie świadczenia z umowy pożyczki. Innymi słowy, wymagalność każdej z rat będzie miała miejsce z upływem terminu płatności danej raty, chyba że w umowie odrębnie uregulowano tę kwestię. Upływ terminu płatności konkretnej raty będzie oznaczał, że roszczenie o zapłatę tej raty stało się wymagalne i może być dochodzone przez sądem i to niezależnie od uprawienia do wypowiedzenia umowy.

Albowiem, roszczenie jest wymagalne wówczas, gdy wierzyciel może żądać jego spełnienia, a dłużnik zgodnie z treścią stosunku prawnego ma obowiązek je spełnić. W konsekwencji, w przypadku braku zapłaty wymagalnych rat wierzyciel może dochodzić odsetek za opóźnienie, jak również realizować inne żądania wynikające z naruszenia umowy, w tym wypowiedzieć umowę pożyczki (art. 723 k.c.).

Zgodnie z art.5 ust. 1 ustawy z 13 kwietnia 2018 roku o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2018 rok, poz. 1104), nowelizującej Kodeks cywilny od dnia 9 lipca 2018 roku, do roszczeń powstałych przed dniem wejścia jej w życie i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy Kodeksu cywilnego, w brzmieniu nadanym wskazaną ustawą nowelizującą. Natomiast, stosownie do art.5 ust.4 wskazanej ustawy nowelizującej, roszczenia przedawnione przysługujące przeciwko konsumentowi, co do których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie podniesiono zarzutu przedawnienia, podlegają z tym dniem skutkom przedawnienia określonym w przepisach Kodeksu cywilnego w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą. A zatem, stosuje się do nich art. 117 § 2¹ k.c., czyli przedawnienie roszczenia Sąd uwzględni z urzędu.

Z kolei, stosownie do przepisu art.118 k.c., w brzmieniu po nowelizacji, jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.

Ponieważ roszczenie powoda wynika z prowadzonej działalności gospodarczej, termin przedawnienia w tym wypadku wynosi 3 lata. Niemniej jednak zgodnie z nowym brzmieniem art.118 k.c. znajdującym zastosowanie w niniejszej sprawie, koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego.

Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 25 września 2020 roku, a zatem przed upływem terminu przedawnienia rat wymagalnych w okresie po 10 stycznia 2017 roku. K. J. (1) uiściła na rzecz powoda jedynie pierwszą ratę pożyczki w wysokości 136 zł. Natomiast, należne powodowi raty wymagalne w okresie od dnia 10 lutego 2016 roku do dnia 10 grudnia 2016 roku (raty od 2 do 12 zgodnie z harmonogramem k.8), które miały obejmować kapitał, pożyczki uległy przedawnieniu.

W rezultacie, powództwo zasługiwało na uwzględnienie jedynie w zakresie rat w kwotach po 136 zł płatnych od 10 stycznia 2017 roku (rata 13 zgodnie z harmonogramem k.8) i od dnia 10 lutego 2017 roku (rata 14 zgodnie z harmonogramem k.8) przeznaczonych na spłatę kapitału oraz w odniesieniu do raty płatnej od dnia 10 marca 2017 roku (rata 15 zgodnie z harmonogramem k.8), ale jedynie co do kwoty 96 zł przeznaczonej na spłatę kapitału, co daje łączną kwotę 368 zł (136 zł + 136 zł + 96 zł).

Zasadne jest także żądanie skapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie w wysokości 10% w stosunku rocznym od kwoty 368 zł za okres od dnia 13 maja 2017 roku do dnia 13 maja 2020 roku, wynoszących 110,60 zł. W tym okresie pożyczkobiorca pozostawał bowiem w opóźnieniu z zapłatą rat 13 i 14 oraz raty 15 w zakresie kapitału pożyczki. Wysokość owych odsetek wynika z treści łączącej strony umowy (§ 2.13), zaś ustalone przez strony odsetki umowne za opóźnienie nie przekraczały w tym okresie odsetek maksymalnych za opóźnienie.

W rezultacie, Sąd zasądził na rzecz powoda łącznie kwotę 478,60 zł (368 zł + 110,60 zł).

Zgodnie z art.481 § 1 k.c. jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe, a od dnia 1 stycznia 2016 roku odsetki ustawowe za opóźnienie (art. 481 § 2 zd. 1 k.c.).

Z kolei, stosownie do art.481 § 2¹ k.c., maksymalna wysokość odsetek za opóźnienie nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (odsetki maksymalne za opóźnienie). A w

przypadku, jeżeli wysokość odsetek za opóźnienie przekracza wysokość odsetek maksymalnych za opóźnienie, należą się odsetki maksymalne za opóźnienie (art.481 § 2² k.c.).

Na uwzględnienie zasługiwało również żądanie zasądzenia odsetek umownych za opóźnienie wysokości 10% w skali roku od kwoty 368 zł obejmującej kapitał pożyczki od dnia 14 maja 2020 roku do dnia zapłaty. W związku z upływem terminu wymagalności rat 13, 14 i 15 co do kwoty 96 zł, pozwani pozostawali w opóźnieniu z ich zapłatą, a wysokość odsetek za opóźnienie została oznaczona w umowie. W dacie wyrokowania zastrzeżone w umowie pożyczki odsetki umowne za opóźnienie nie przekraczały wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie. Jednakże, mając na uwadze treść przepisów art.481 § 2¹ i § 2² k.c. i możliwe w przyszłości zmiany stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego (ich obniżenie) skutkujące zmianą (obniżeniem) wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie, w wyroku zastrzeżono, że odsetki umowne za opóźnienie nie mogą być wyższe niż odsetki maksymalne za opóźnienie.

Natomiast, odsetki ustawowe za opóźnienie od kwoty 110,60 zł z tytułu skapitalizowanych odsetek umownych za opóźnienie zasądzone zgodnie z żądaniem pozwu od dnia wniesienia pozwu czyli od dnia 25 września 2020 roku. Albowiem, zgodnie z art. 482 § 1 k.c. od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy.

W świetle art. 1034 § 1 k.c. odpowiedzialność pozwanych wobec powoda miała charakter solidarny.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu jako nieuzasadnione.

O kosztach procesu Sąd orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 100 k.p.c. zasadą stosunkowego ich rozdzielenia. Powód dochodził pozwem kwoty 5.350,61 zł. Na jego rzecz zasądzone kwotę 478,60 zł, a zatem przegrał proces w 91%, a wygrał w 9 %. Na koszty procesu poniesione przez powoda w niniejszej sprawie złożyły się: opłata od pozwu w kwocie 400 zł, koszty zastępstwa procesowego w kwocie 1.800 zł (ustalone zgodnie § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie, Dz.U. z 2015 r. poz. 1800, w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia pozwu), opłata skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł oraz koszty doręczenia korespondencji przez komornika w kwocie 90,40 zł, łącznie 2.307,40 zł. Pozwani nie ponieśli kosztów procesu. W rezultacie, Sąd zasądził od pozwanych solidarnie na rzecz powoda kwotę 207,66 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, gdyż zgodnie z art. 105 § 2 k.c., na współuczestników sporu odpowiadających solidarnie co do istoty sprawy sąd włoży solidarny obowiązek zwrotu kosztów.

Na podstawie art. 333 § 1 pkt 3 k.p.c. Sąd nadał wyrokowi w punkcie 1 rygor natychmiastowej wykonalności, bowiem wyrok uwzględniający powództwo w części ma charakter zaoczny.